

crèdit voleu merèixer en els vostres llibres o escrits de tota mena o en els vostres sermons, si tan indocumentadament transformeu les veritats actuals. Quin interès voleu palesar per a la humanitat si ni esteu assabentats d'on eren a estiuejar els fills dels obrers d'Olot? Com us atreviu a dir que eren a Palamós com tots sabem que eren a Sant Feiu. Com goseu dir que el dia de la vostra data eren fora si arribaren el 31 de Juliol. Com féu cert ésser meu un escrit que us treu de mare si l'autor és un diputat català. Fracàs, indocumentació, histerisme, són els vostres distintius. I jo us he d'assegurar que tota paraula és deshonorosa quan no és acompanyada d'un cor noble i enter.

Mai no hem tingut intenció d'atacar ni de burlar-nos de ningú que fos respectuós amb nosaltres. Però no permetrem mai tampoc que un *qualsevol*, un *sense nom*, ens al·ludeixi i ens bescanti sense la nostra rèplica. Es per això que voldríem ésser de debó els autors de l'article con-sabut, perquè ara lluitem amb un vençut i no ens convé d'acabar-lo d'anul·lar. Són moltes les veritats que descobreix el poble sobre els mercaders de la religió, (parlem mercaders, no de religió ni religiosos de debó, que nosaltres admirem i respectem) i procurarem d'assabentar-lo, ja que ho voleu. Us creieu que és un malvat el qui no creu en tots els vostres mercadeigs, i jo us dic: recordeu «doneu a Déu el què és de Déu, i al Cèsar...»

Els béns de la terra deixeu que els administrin els homes, que la vostra missió és molt altra. Practiqueu la Caritat que prediqueu i repartiu (i que heu de fer!) amb els altres sectaris vostres, totes les immenses riqueses que poseieu, entre els pobres que pateixen fam de veritat, fam que els aclapara, fam que fins els mata, i llavors creurem en la vostra sinceritat. No recordeu? «Més fàcil és que passi un camell per un forat d'una agulla de cosir, que no pas un ric entri...» Què en fa l'Església de totes les seves riqueses? D'on va nèixer aquell cisma dels Papes? I el protestantisme, que el portà? Vergonya!

Diu Michelet: «Voldria jo, si és que es fa precís que la desigualtat subsisteixi entre els homes, que quant menys els infants poguessin seguir un moment els seus instints i visquessin en la igualtat!» I Ducos afegia: «Mentre que per una instrucció comuna no féu apropar el pobre i el ric, el dèbil i el poderós, en va és que proclamau la santa igualtat; la República estarà sempre dividida en dues classes: la dels Ciutadans i la dels Senyors.

Rein, Schleiermacher, i d'altres i d'altres, tenen bells pensaments a favor de l'Escola Unica i anticonfessional, la única que aconsegueix dignament el paper que

pertany a l'Escola, a l'Escola de la Humanitat, no a l'escola de classes. I això ho saben bé l'aristocràcia, la burgesia i els confessionals, i en comprenen els resultats i en protesten. Què els importa a ells els infants del poble! Sols els seus són els privilegiats! Es precis que es conservin les castes! I maldiuen de l'escola laica i dels seus professors, no per ésser laica aquella ni per ésser els seus professors perillosos, sinó per ésser l'escola la del poble i els professors la llum que els ha de salvar. I temen aquestes castes la realitat de l'aspiració ja antiga de la democràcia, ço és: que cada noi, vingui d'on vingui, pugui, segons les seves aptituds i capacitats, desenrotllar fins el màxim possible la seva cultura... I persegueixen l'escola del poble i la blasmen en els seus mestres. Malefís! Tenen, o pensen tenir el poder a les seves mans i no volen pactes ni transaccions amb ningú.

Saben que l'escola reflexa sempre els principis de la classe que la regenta i la volen seva. Volen aquesta escola confessional que enmotlla els cervells dels seus protegits que són a l'ensem els seus protectors i enverinen la intel·ligència al seu gust d'una manera obligada però ben retribuïda, l'escola confessional fabrica les intel·ligències dels seus alumnes talment com el sabater fabrica les seves sabates: a la mida dels seus peus. I essent com és cert el nostre principi, com és possible una escola netament humana en un règim confessional? Impossible. Si hi ha guerres, si hi ha vagues, si hi ha assassinats, què farà aquesta escola? Callar? Simular ignorància? L'escola confessional és l'escola del silenci, l'escola de l'egoista, l'escola de la hipocresia, que ignora la realitat. No pot satisfer ningú. Ningú que es senti liberal i humà. No és escola. No és res de bó.

LES ARTS

per J. M. MIR MAS DE XEXÀS

Exposicions a la Sala Vayreda
M. Tarrassó i
Ramona Planas

Darrerament hem vist a la nostra Sala d'art una interessant exposició d'olis de M. Tarrassó, l'artista saturat de tècnica pictòrica prou capacitada per a donar a les pinzellades frescor i qualitat sintètiques. Tarrassó, no caldria ni afirmar-ho, és tot un pintor per temperament i per esperit; ara bé, l'artista, per tal de donar més originalitat a les seves obres, es deixa endur cap a la recerca d'un tematisme

massa assequible en el camp de la plàstica, enc que els problemes resolts no resultin complicats als observadors; ans bé posseeixen la virtut de saber penetrar d'una manera fàcil a la ment de tothom.

A nosaltres, però, amb tot i que preferim l'esteticisme subjectivista no ens preocupa si els trmes són o no són agradables, el que ens ha frapat sempre és la valor pictòrica que assoleix l'artista, i Tarrassó, no en dubtem pas gens ni mica, és essencialment un pintor, amb totes les qualitats i els defectes dels bons pintors.

Hem tingut l'ocasió de conèixer personalment a n'aquest home inquiet, i això ha contribuït a fer-nos més simpàtica la seva personalitat. Senzill i intel·ligent, Tarrassó se'ns mostra tal com és i amb un caràcter d'allò més franc, que li permet assolir l'amistat i l'admiració de tots els qui el tracten.

Com a deixeble avantatjat d'En Rauric ha adquirit del seu mestre l'estímul al conreu dels «bodegons» i del que hom ha anomenat «natura morta»; però el més interessant d'aquesta ruta, de l'artista que ens ocupa, rau en que les seves «natures mortes» tenen una «vida» pictòrica que us penetra, amb tot i que no siguin massa encisadors a l'albir les arengades, els pernills, les butifarres i els altres productes del porc, que En Tarrassó tan bé pinta objectivament.

L'artista ha introduït a la nostra pintura aquest sabor català de regust culinari i sap tractar aquests assumptes, força perillosos d'encartronament, amb una gràcia i amb una vitalitat sorprenents. I el més «castís» de tot això és que el pintor recull, en el seu esperit, unes inquietuds i uns anhels, ben dignes d'ésser compresos i respectats.

També exposa uns quants pirogravats i baticks la seva esposa Na Ramona Planes, qui ens palesa un refinat bon gust en l'execució de l'esmentada tècnica.

Altrament és d'elogiar que artistes de fora de casa vinguin a exposar a Olot. Caldria, però, que els nostres «amateurs» ho sabessin comprendre i apreciar millor.

L'Escola Olotina ha assolit un prestigi, no en dubtem, sobretot en altres temps en que el caciquisme de fora no s'hi besllumava; però convé que adés no es reclogui en una cleda partidista d'interessos individuals. Confiem que els olotins sabran vigilar i apuntalar ben alt el bon nom de «terra d'artistes» que fins ara amb dignitat, havia atresorat la nostra ciutat. Fem aquesta suggerència per tal de que no ens adormim damunt els llorers obtinguts i estiguem a l'aguait per a que la llebra no se'ns torni gat.